

# **Polityka ZSRR wobec ludności Kresów polskich w latach 1939 – 41**

Przeczytajcie tekst pod linkiem

<https://docs.google.com/document/d/1nVwNMHPZzayWDqSAeNCf2aH96ZMr4eHOU1hUh-82vxQ/edit?usp=sharing> i wykonajcie zadania według [podziału na grupy](#)

1. W punktach wypisz sposoby depolonizacji na kresach wschodnich po 1939 r.  
**(grupa 1 i 2)**
  - a. Polacy byli masowo usuwani z urzędów i stanowisk kierowniczych - wprowadzono nowy system administracyjny złożony z obwodów, co dało możliwość wypełnienia administracji bolszewickimi urzędnikami
  - b. Pozbawienie Polaków obiektów kulturalnych sprzed wojny (za czasów II RP) - zmiana nazw placów i ulic miejskich
  - c. wprowadzenie nowych programów edukacyjnych
  - d. zmniejszenie ilości szkół polskich na terenie Białorusi i Ukrainy
  - e. utworzenie sowieckich organizacji - pionierskiej i komosolskiej w celu wychowania młodzieży w duchu komunizmu.
  - f. Uwięzienie i deportowanie wielu przedstawicieli polskiej inteligencji (uniemożliwienie formowania ruchu oporu)
  - g. nacjonalizacja wszelkich zakładów pracy posiadających ponad 40 pracowników (formalnie, jednak objęto tym też mniejsze zakłady pracy), przejęcie banków i przedsiębiorstw handlowych przez władze
2. W punktach wypisz zmiany wprowadzone w celu sowietyzacji ziem polskich gospodarcze **(grupa 3)**
  - a. utworzenie sowchozów na części gruntów, propagowanie kolektywizacji (ostatecznie objęła jedynie tylko najuboższych chłopów) -> ziemiaństwo polskie wszystko traci
  - b. „uspółdzielczanie rzemiosła” - osobom parającym się szeroko pojętym handlem i rzemiosłem odebrano domy, a posady zapełniono wyłącznie poplecznikami partii
  - c. Rząd komunistyczny przejął władzę nad bankami i wszelkimi przedsiębiorstwami handlowymi (deprywatyzacja)
  - d. nacjonalizacja zakładów pracy
  - e. władze sowieckie usuwały Polaków z posad w administracji państwowej i stanowisk kierowniczych i zastąpiono ich osobami związanymi narodowościowo z krajami wchodzącymi w skład ZSRR (wyjątek: Żydzi)
  - f. zabranie emerytom ich należności (pieniądze)
  - g. wprowadzono maksymalne normy majątku prywatnego -> walka z „kułactwem” (dodatkowo obciążono kułaków przymusowymi dostawami zboża, mięsa i ziemniaków)
- kulturalne **(grupa 4)**
  - a. zlikwidowanie przedwojennych instytucji społecznych i kulturalnych
  - b. wprowadzenie nowych programów szkolnych

- c. utworzenie organizacji zrzeszających społeczeństwo w ideologii komunistycznej od bardzo młodego wieku
- d. zmiana nazw ulic i placów

#### narodowościowe (grupa 5)

- a. Nadanie obywatelstwa radzieckiego wszystkim osobom, które 1 i 2 listopada zamieszkiwały na anektowanych terenach
- b. władze ZSRR przeprowadzały masowe aresztowania polskiej inteligencji, urzędników i przedsiębiorców
- c. Deportacje Polskich osadników i leśników, oraz krewnych osób uwięzionych i rodzin jeńców
- d. Zamieszkiwanie terenów polskich przez ludność sowiecką (zamieszkiwali tereny, z których wysiedlono Polaków)

#### polityczne (grupa 6)

- a. Sfałszowanie wyborów, tak żeby wynik pasował dla ZSRR
- b. wcielenie Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi do republik radzieckich
- c. Funkcjonariusze partyjni kontrolowali władze na terenie Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi
- d. deportacje uciekinierów, którzy podczas kampanii wrześniowej znaleźli się na terenach okupacji

#### 3. Do tabeli wpisz dane (grupa 7)

##### Aresztowania:

| Czas          | Ogółem aresztowanych | W tym Polaków |
|---------------|----------------------|---------------|
| 8 marca 1940  | 18662                | 10685         |
| czerwiec 1941 | 39653                |               |

##### Deportacje:

| Czas                       | Liczba deportowanych | Pochodzenie deportowanych                                                 | Miejsce osiedlenia                 |
|----------------------------|----------------------|---------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|
| 9/ 10 lutego 1940          | 139 tys.             | osadnicy polscy i leśnicy                                                 | Syberia                            |
| z 12 na 13 kwietnia 1940 r | ok.61 tys.           | miasta (Krewni osób poprzednio uwięzionych oraz rodziny jeńców wojennych) | w Kazachstanie, a część na Syberii |

|                            |          |                                                                                                                                                  |                                                 |
|----------------------------|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|
| 28 / 29<br>czerwca<br>1940 | 79 tys.  | uciekinierzy, którzy po<br>kampani wrześniowej znaleźli<br>się na terenach okupacji<br>sowieckiej<br><br>Polacy, Żydzi, Ukraińcy,<br>Białorusini | nad środkową Wołgą                              |
| maj 1941                   | 138 tys. | białoruś i ukraińska<br>bez względu na narodowość                                                                                                | gospodarstwa, po<br>poprzednich<br>deportacjach |